

forud, ikke særlig opmuntrende for os. I Maj 1908 kom daværende Indenrigsminister Berg her op med et Forslag om Grønlands Styre. Det var et Aar, hvor der var en meget bevæget Rigsdagssamling, og det var henimod Slutningen af Rigsdagssamlingen. Men Indenrigsministeren lagde megen Vægt paa Sagens hurtige Fremme og formaaede Landstinget til at vise sig den Tillid at vedtage Forslaget, efter at der kun var ført en meget kort Forhandling, hvor vi fik en Redegørelse af Ministeren paa en halv Times Tid, og uden Udvalg her. Ministeren havde jo besøgt Grønland i 1907, og det bevirkede vel, at man nærede en vis Tillid til, at han havde Betingelser for at være sagkyndig paa dette Omraade. Det synes imidlertid, efter hvad der er passeret, at man ikke har været saa ganske heldig med dette Forslag. Underskuddet er vokset, og medens man tidligere kunde notere, at Grønland gav et Overskud, er Underskuddet nu løbet op til over $\frac{1}{4}$ Mill. Kr. Loven af 1908 maa vel nærmest betegnes som et Eksperiment, der ikke synes at have været vellykket. Nu vil man med dette Forslag fremkomme med et Hjælpemiddel. Det er et nyt Eksperiment. Jeg tror, at det er rigtigt, at vi se os for og nøje overveje denne Sag, forinden vi tage Beslutning. Saa meget mere som dette Forslag i det andet Ting vakte saa stor Betænkelighed, at det kun var med 1 Stemmes Majoritet, at Forslaget blev sendt herop. Med disse Ord skal jeg anbefale Forslaget til videre Overvejelse under den fremtidige Behandling.

Enevold Sørensen: Det foreliggende Lovforslag henviser i sin Motivering først og fremmest til den Strid, der i de senere Aar har hersket om de grønlandske Forhold til Skade for en sund og rolig Udvikling af disse. En saadan Strid er jo ikke af ny Dato, idet den højtærede Konseilspræsident fører dens Begyndelse tilbage til Hans Egedes Dage. Jeg har haft Lejlighed til fra to forskellige Sider at blive bekendt med adskillige af disse Stridigheder mellem Embedsmændene deroppe, eller, om man vil nøjes med at kalde det saa, den følelige Mangel paa Harmoni. Men jeg skal dog ikke paa dette nu alle rede forholdsvis ret fremskredne Tidspunkt gaa nærmere ind derpaa, saa lidt som paa det stadig ret trøstesløse finansielle Resultat, der i øvrigt ogsaa hører til de grønlandske Forhold, der kunne paakræve en Overvejelse. Men naar den ærede sidste Taler syntes at sætte disse Underskud i

den grønlandske Handel uden videre i Forbindelse med den nye Ordning efter Loven af 27. Maj 1908, skal jeg dog erindre om, at Underskuddene, der have afløst de tidligere regelmæssige Overskud af den kgl. grønlandske Handel, gaa saa langt tilbage som til Slutningen af Halvfjerdserne og Begyndelsen af Firserne. Fra Firserne bleve de regelmæssige, ganske stabile, efter at vi en Aarrække, fra Halvtredserne indtil op i Halvfjerdserne, havde et Overskud paa i Almindelighed et Par Hundrede Tusinde Kroner, i et enkelt Aar endogsaa et Overskud af 570,000 Kr., om jeg husker ret. Det er jo et Tal, der for os lyder saa aldeles forbavsende og gaadefuldt, at vi daarlig kunne forstaa det. Det lyder næsten, som naar vi høre om det Aar, da det kgl. Teater havde et Overskud — det var vist paa 270 Kr.

Den højtærede Konseilspræsident omtalte som den væsentligste Foranledning til det foreliggende Lovforslag Loven af 27. Maj 1908 og de Forandringer, denne Lov har indført i Administrationen. Medens den grønlandske Befolkning forhen i Forstanderskaberne havde en rent bagatel-mæssig Repræsentation ved Siden af Præsten, Kolonibestyrerne og samtlige øvrige Danske, som vare ansatte ved Kolonien, og som vare selvskrevne Medlemmer, er det nu Grønlænderne selv, der vælges og vælges til Kommuneraadene. Det var sikkert en god og fornuftig Vej, vi den Gang slog ind paa, til at føre Befolkningen fremad. Men en væsentlig Betingelse for, at dette vil ske, er ganske vist den, at de Danske, og det baade Kultusministeriets og Indenrigsministeriets Tjenestemænd, loyalt ville bistaa til Lovens Gennemførelse i den Aand, hvori denne Lov er given, og at de navnlig ikke i deres Stilling til den nye Ordning ville tænke for meget paa, at de for saa vidt ved den nye Kommunestyrelse nu ere blevne de-troniserede til Fordel for Grønlænderne selv. Det er sagt — den sidste ærede Taler var ogsaa noget inde derpaa —, at denne Lov er mislykket, at den er glippet. Dette have vi i alt Fald endnu ikke her-nede nogen som helst Mulighed for at kunne bedømme. Loven er jo ikke en Gang endnu begyndt at virke fuldt ud. Den øverste Myndighed, Landsraadet, har endnu ikke haft det første Møde, skal først have det i den kommende Sommer. Men hvad vi kunne mærke, er, at den nye Ordning af den lokale Administration fremkalder Gnidningsmodstand — og det var vel kun, hvad der var at vente ved en